

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра організації підприємництва та біржової діяльності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан економічного факультету
Діброва А.Д.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри організації
підприємництва та біржової діяльності
Протокол № 6 від 14 травня 2020 р.
Завідувач кафедри М.М. Ільчук

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«МЕТОДОЛОГІЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

Напрямок підготовки: **07 – «Управління та адміністрування»**

ОС – **«Магістр»**

Спеціальність – **076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»**

Факультет – **економічний**

Розробники: **д.е.н., проф. М.М. Ільчук, к.е.н. Н.В. Хміль**

Київ - 2020

1. Опис навчальної дисципліни

МЕТОДОЛОГІЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітній ступінь	
Галузь знань	<u>07 – «Управління та адміністрування»</u> (шифр і назва)
Спеціальність	<u>076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»</u> (шифр і назва)
Освітній ступінь	<u>Магістр</u> (бакалавр, магістр)
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Варіативна
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістових модулів	2
Форма контролю	Іспит
Показники навчальної дисципліни для денної форми навчання	
Рік підготовки	1
Семестр	1
Лекційні заняття	15 год.
Практичні заняття	15 год.
Самостійна робота	72 год.
Кількість тижневих аудиторних годин	2 год.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – ознайомлення з питаннями методології, методики й організації науково-дослідницької діяльності та відповідне формування у майбутнього фахівця необхідного обсягу знань у галузі наукових досліджень для підготовки до самостійного виконання наукових досліджень у сфері підприємництва, біржової діяльності та торгівлі, написання наукової кваліфікаційної роботи (магістерської) й апробації результатів наукових пошуків.

Завдання дисципліни полягає в:

- формуванні у студентів теоретичних знань методології, методики й організації науково-дослідницької діяльності;
- набутті практичних навиків із організації наукових досліджень необхідних для написання наукової кваліфікаційної роботи (магістерської);
- розвитку особистості майбутнього науковця, формування компетенцій, що сприяють самореалізації в науково-дослідній діяльності;
- формуванні вмінь, які допоможуть студентам у майбутньому здійснювати діяльність пошукового і творчого характеру в процесі виконання своїх професійних обов'язків.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати:

- як організовується процес дослідження;
- законодавчу базу, що регламентує функціонування і розвиток наукової діяльності в Україні;
- процедуру та етапи підготовки магістерської роботи, дисертації;
- основні методи дослідження в економічних, фінансових науках;
- вимоги до публікації наукових робіт у фахових виданнях

На підставі отриманих знань студент повинен вміти:

- володіти фундаментальною, загальнонауковою методологією та економічними методами дослідження з метою забезпечення реалізації в навчальному процесі принципів об'єктивності в оцінці економічних фактів, явищ, подій;
- формулювати актуальність, визначати мету, завдання, предмет і об'єкт наукового дослідження;
- орієнтуватися у виборі інформації для конкретного дослідження;
- раціонально організовувати інтелектуальну працю
- застосовувати різні наукові методи досліджень для підвищення обґрунтованості положень наукової роботи;
- узагальнювати результати та грамотно формулювати висновки наукового дослідження;
- викладати дослідження у вигляді різних видів наукових робіт;
- правильно структурувати наукову роботу і оформляти її у відповідності до вимог;
- навчитися розробляти наукові проблеми, писати наукові статті, роботи, застосовуючи при цьому нові інформаційні технології та програмне забезпечення
- грамотно і ефектно презентувати результати наукового дослідження.

2. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		лекції	практичні заняття	самостійна робота
Змістовний модуль 1. Методологічні основи наукового дослідження.				
Тема 1. Поняття та сутність наукового дослідження, вимоги до нього.	14	2	2	10
Тема 2. Поняття методології і методу наукового пізнання.	14	2	2	10
Тема 3. Методи наукових досліджень	16	3	3	10
Разом за змістовним модулем 1.	44	7	7	30
Змістовний модуль 2. Організація наукового дослідження.				
Тема 4. Організація наукового дослідження	14	2	2	10
Тема 5. Інформаційне забезпечення наукових досліджень	14	2	2	10
Тема 6. Наукова (магістерська) робота як кваліфікаційне дослідження	14	2	2	10
Тема 7. Оформлення та оприлюднення результатів наукового дослідження	16	2	2	12
Разом за змістовним модулем 2.	58	8	8	42
Усього годин	102	15	15	72

3. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття та сутність наукового дослідження, вимоги до нього.	2
2	Поняття методології і методу наукового пізнання.	2
3	Методи наукових досліджень	3
4	Організація наукового дослідження	2
5	Інформаційне забезпечення наукових досліджень	2
6	Наукова (магістерська) робота як кваліфікаційне дослідження	2
7	Оформлення та оприлюднення результатів наукового дослідження	2

4. ПЛАНИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Поняття та сутність наукового дослідження, вимоги до нього.

1. Наука як система знань. Основні поняття науки, історичні аспекти розвитку.
2. Поняття наукового дослідження: основні ознаки та характеристики.
3. Класифікація наук. Організація науково-дослідної діяльності в Україні.
4. Державне регулювання науково-технічної діяльності в Україні.

Тема 2. Поняття методології і методу наукового пізнання.

1. Поняття методології дослідження, різниця між методологією, методикою та методами дослідження.
2. Фундаментальна або філософська методологія. Загальнонаукова методологія та часткова наукова методологія.
3. Загальнонаукові принципи дослідження в економіці.
4. Методи та техніка наукових досліджень.

Тема 3. Методи наукових досліджень.

1. Типологія методів наукового дослідження.
2. Загальнонаукові та емпіричні методи: їх класифікація, особливості використання та інтерпретація результатів.
3. Спеціальні методи наукових досліджень:
 - 3.1. Методи і прийоми економічного аналізу
 - 3.2. Методи економічного прогнозування

Тема 4. Організація наукового дослідження.

1. Процес наукового дослідження, його характеристика та етапи проведення.
2. Науково-дослідницька діяльність студента.
3. Вибір теми та реалізація досліджень, визначення мети і задач.
4. Ефективність наукових досліджень.

Тема 5. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.

1. Поняття про наукову інформацію та її роль у здійсненні наукових досліджень.
2. Бібліотечно-бібліографічні джерела інформації у наукових дослідженнях.
3. Методика вивчення наукової, навчальної, навчально-методичної літератури.
4. Оформлення бібліографічного опису літератури та списку використаних джерел в процесі наукового дослідження.

Тема 6. Наукова (магістерська) робота як кваліфікаційне дослідження.

1. Загальні положення щодо вимог підготовки магістерських робіт за економічним напрямом.
2. Структура та обсяг магістерської роботи.
3. Написання розділів та оформлення магістерської роботи.
4. Підготовка до захисту та захист магістерської (дипломної) роботи.

Тема 7. Оформлення та оприлюднення результатів наукового дослідження.

1. Наукова публікація: поняття, функції, основні види.
2. Методика підготовки та оформлення наукової статті.
3. Зміст та особливості оформлення тез і матеріалів доповідей
4. Форми звітності при науковому дослідженні.

5. КОТРОЛЬНІ ПИТАННЯ, ТЕСТІВ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТАМИ

Модуль 1

1. Що являє собою поняття "наука" її предмет та завдання?
2. В чому полягає сутність, мета, об'єкт та предмет наукового дослідження?
3. Охарактеризуйте рівні та методи наукового пізнання (емпіричний, теоретичний, проміжний).
4. Які є форми акумуляції знань?
5. Основні принципи побудови наукової теорії?
6. Охарактеризуйте організацію наукової діяльності в Україні.
7. Назвіть основи організації науково-дослідного процесу у ВНЗ.
8. Назвіть основні етапи розвитку науки.
9. Охарактеризуйте які відмінності існують між загальними і спеціальними методами наукових досліджень?
10. Які основні нормативно-правові документи регулюють науково-технічну діяльність в Україні?
11. Охарактеризуйте співвідношення емпіричного і теоретичного в процесі формування теорії.
12. Поясніть сутність методології та її роль у процесі наукового пізнання?
13. Поясніть у чому полягають фундаментальні і прикладні аспекти наукової теорії
14. Поясніть які функції реалізує наукова теорія?
15. Назвіть найуживаніші критерії класифікації наук.
16. Що являє собою поняття методологія і методи наукового пізнання?
17. Що означають дефініції «метод» «методика» та «методологія»?
18. Охарактеризуйте принципи наукової методології?
19. Чим відрізняються загальна і часткова наукова методологія?
20. Назвіть групи загальних методів наукових досліджень?
21. Охарактеризуйте методи, які використовуються як на емпіричному, так і на теоретичному рівнях дослідження?
22. Що таке «гіпотеза» та особливості її складання??
23. Дайте характеристику методам проведення аналітичної роботи.
24. Дайте характеристику методам прогнозування
25. Назвіть чим зумовлене застосування спеціальних методів наукових досліджень? У чому полягає їх специфіка?
26. Висвітліть математичні методи прогнозування економічних процесів
27. Що передбачає «Метод порівняння»?
28. В чому полягає сутність «Діалектичного методу пізнання»?
29. Дайте характеристику фундаментальним науковим дослідженням.
30. Дайте характеристику прикладним науковим дослідженням.

Модуль 2

1. Що таке об'єкт та предмет наукового дослідження??
2. Як Ви розумієте гіпотезу дослідження?
3. Назвіть послідовність етапів наукового дослідження.
4. Завдання науково-дослідницької діяльності студентів.
5. Вимоги до вибору теми дослідження. Які особливості формулювання теми дослідження?
6. Етапи реалізації та оформлення результатів наукового дослідження.
7. Які альтернативні способи графічного зображення цінової інформації Ви знаєте?

8. Розкрийте суть поняття про наукову інформацію та її роль у наукових дослідженнях?
9. Які є етапи накопичення наукової інформації? Які ви знаєте етапи вивчення наукових джерел?
10. Які особливості визначення наукової проблеми?
11. Техніка опрацювання інформації?
12. Які вимоги до використання цитат?
13. Бібліографічний опис літератури. Які вимоги до оформлення?
14. Охарактеризуйте види наукової інформації?
15. Що відноситься до навчальної та наукової літератури?
16. Охарактеризуйте поняття «УДК»? Яка його функція?
17. Наукова публікація, її функції?
18. Основні види наукових публікацій?
19. Форми оприлюднення наукових результатів?
20. Що таке «авторський аркуш» і як розраховується?
21. Які є структурні елементи наукової роботи?
22. Що означає апробація наукових досліджень?
23. Як визначається обсяг наукових праць?
24. Що розуміють під впровадженням науково-дослідних робіт?
25. Випускна магістерська робота та її особливості?
26. Мета і цілі випускних кваліфікаційних робіт?
27. Принцип вибору теми, її актуальність?
28. Структура, зміст та обсяг випускної кваліфікаційної роботи?
29. Особливості оформлення списку використаних джерел?
30. Охарактеризуйте що таке «додатки» і назвіть їхню функцію?
31. Назвіть правила формування вступу та висновків?
32. Назвіть правила формування основної частини магістерської роботи?
33. Яка основна мета наукового дослідження?
34. Що являє собою теоретичне дослідження?
35. Які є форми оприлюднення результатів наукового дослідження?
36. Вимоги до написання та оформлення тез на наукову конференцію?
37. Підготовка до захисту та захист кваліфікаційної економічної наукової роботи

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У навчальному процесі використовуються: лекції, практичні та індивідуальні заняття, групова робота, реферування, а також методи опитування, тестування, ділові ігри тощо.

Тематика курсу лекцій визначається робочою навчальною програмою дисципліни.

Практичні заняття спрямовані на детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формують вміння і навички їх практичного застосування. Перелік тем практичних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Проведення практичного заняття відбувається шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань різної складності, в т.ч. і з допомогою тестів для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями.

Практичне заняття включає проведення поточного контролю знань, умінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми НПП та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання. Оцінки, отримані студентом за окремі практичні заняття, враховуються при виставленні семестрової оцінки з навчальної дисципліни.

Навчальним планом також передбачається самостійна робота студентів для оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни: підручники, навчальні посібники та методичні матеріали, конспекти лекцій НПП, практикуми. Протягом освоєння дисципліни студенти індивідуально готують тези доповідей або статтю для участі у студентській конференції для практикування апробації результатів наукових досліджень.

7. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Контроль роботи студентів здійснюється згідно «Положення про екзамени і заліки у Національному університеті біоресурсів і природокористування України» від 27.02.2019 р., протокол №7.

Видами контролю знань здобувачів вищої освіти є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктом поточного контролю знань є: усні доповіді, результати бліцопитувань, тестувань на семінарських заняттях; розв'язування задач на практичних заняттях; відвідування лекцій та активність на них; виконання модульних контрольних робіт та завдань для самостійного опрацювання. В якості самостійної роботи студенти виконують наукові проекти, виконання яких демонструє рівень попередніх знань, кругозору студента та засвоєння отриманих знань з даної дисципліни. Особливо важливо, щоб у контрольних завданнях частіше використовувалися завдання творчого рівня – спрямовані на розвиток критичного мислення, дослідницьких умінь (порівняти, систематизувати, знайти логічну помилку, її причину, оцінити переваги і недоліки, привести аргументи і контраргументи, скласти перевірочні тести по темі, захистити реферат по проблемі) і досягнення нового знання.

Проміжна атестація проводиться після вивчення програмного матеріалу кожного змістового модуля, на які лектором дисципліни поділено навчальний матеріал. Після кожного змістового модуля проводиться контрольний захід у вигляді модульної контрольної роботи з метою перевірки рівня засвоєння матеріалу студентами. Згідно з робочою програмою вивчення дисципліни передбачає два модулі, які завершуються перевіркою засвоєних знань. Виконання модульних контрольних робіт є обов'язковим заходом оцінки зрізу знань студентів, який дозволяє викладачеві зорієнтуватися в напрямках та формах подальшої роботи та викладання дисципліни. Студентам, цей захід допомагає закріпити знання певного змістового модуля та накопичити бали.

Підсумкова атестація проводиться у формі семестрового екзамєну з метою в оцінки засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни за семестр. Заходи підсумкового семестрового контролю проводяться у визначені графіком навчального процесу терміни. До екзамєну допускаються студенти, які виконали всі види навчального навантаження з дисципліни і мають суму балів вище мінімальної. Участь студентів у проведенні екзамєну з дисципліни є обов'язковою. Екзамєн проводиться на підставі контрольного пакету (типових завдань, питань, тестів), затвердженого на засіданні кафедри і включеного до навчально-методичного комплексу дисципліни. Кількість тестів (типових завдань, запитань для усних відповідей) та обсяг матеріалу одного екзамєнаційного білету має забезпечувати якісне визначення рівня володіння студентом матеріалом дисципліни і не потребувати додаткових (уточнюючих) завдань. Тривалість письмового екзамєну (фіксований показник) – 2 астрономічні години.

8. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Оцінювання студента відбувається згідно положення «Положення про екзамени і заліки у Національному університеті біоресурсів і природокористування України» від 27.02.2019 р., протокол №7.

Рейтинг студента із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (100 балів) визначається, як сума рейтингу з атестації $R_{\text{ат}}$ (30 балів) та рейтингу з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (70 балів)

$$R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат.}}$$

Таблиця 1.

Співвідношення між національними оцінками і рейтингом здобувача вищої освіти

Оцінка національна	Рейтинг здобувача вищої освіти, бали
Відмінно	90-100
Добре	82-89
	74-81
Задовільно	64-73
	60-63
Незадовільно	35-59
	01-34

9. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Слободяник А. М. Методичні рекомендації до вивчення дисципліни "Методологія і організація наукових досліджень" для 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність ОС "Магістр". К.: ЦП «Компринт», 2017 р.

Рекомендована література

Основна

1. Єрмаков О.Ю. Основи наукових досліджень в економіці: Навчальний посібник. – Київ: ЦП «Компринт», 2015. – 178 с.

2. Єрмаков О.Ю., Погріщук Г.Б., Чорнодон В.І. Основи методології наукових економічних досліджень: Навчальними посібник. – Тернопіль: «Підручники і посібники», 2010. – 290с..

3. Киридон А.М. Як підготувати та захистити кваліфікаційну роботу у вищому навчальному закладі: Навч.- метод. посібник. - К.: КиМУ, 2017. - 176 с.

4. Головій В.М. Основи наукових досліджень: методологія, організація, оформлення результатів: Навч. посібник / Головій В.М. – К.: Хай-Тек Прес, 2010. – 344с..

5. Основи наукових досліджень: конспект лекцій / укладач Е.В. Колісніченко. – Суми : Сумський державний університет, 2012. – 83 с.

6. Стеченко Д.М., Чмир О.С. Методологія наукових досліджень: Підручник.- 2-ге вид. - К.: Знання, 2015. - 317 с.

7. Краус Н.М. Методологія та організація наукових досліджень: навчально-методичний посібник / Н.М. Краус. – Полтава: Оріяна, 2012. – 183 с. – Режим доступу:

<http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/5104/1/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1>

[%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9C%D0%9E%D0%9D%D0%94%20%D0%9A%D1%80%D0%B0%D1%83%D1%81%20%D0%9D.%D0%9C..pdf](#)

Допоміжна

1. Мочерний С.В. Методологія економічного дослідження. – Л.: Світ, 2001. – 415с.
2. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень [Текст] : Підручник / М.Т.Білуха. – К.: АБУ, 2002. – 480 с.
3. Зарішняк І.М. Методика та організація наукових досліджень [Текст]: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / І.М.Зарішняк. – Вінниця: Едельвейс і К, 2011. – 120 с.
4. Касьяненко В. О. Моделювання та прогнозування економічних процесів [Електронний ресурс]/ В. О. Касьяненко. – Режим доступу: <http://sumdu.telesweet.net/doc/lections/Modelyuvannya-ta-prognozuvannya-ekonomichnih-protsesiv/index.html>.
5. Основи методології та організації наукових досліджень : навч. посібник / [А. Є. Конверський, В. І. Лубський, Т. Г. Горбаченко, В. А. Бугров та ін.] ; за ред. А. Є. Конверського ; М-во освіти і науки України, Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — К. : Центр учбової літератури, 2010. — 352 с. - Режим доступу: http://biology.univ.kiev.ua/images/stories/Upload/Kafedry/Biofizyky/2014/konversky_osn_metod_ta_org_nayk_dosl.pdf
6. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень [Текст]: навч. пос. / Ольга Володимирівна Крушельницька. – К.: Кондор, 2009. – 206 с.
7. Захожай А.Б. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник для ВНЗ. – К.: МАУП, 2012. – 176 с.
8. Сурмин Ю. П., Бидзюра И. П. Учебник для ученого. Методология и логика научного исследования. – К. : Прінт Сервіс, 2014. – 848 с.
9. Вимоги до оформлення дисертацій та авторефератів дисертацій (розроблено на підставі ДСТУ 3008-95) // Бюлетень Вищої атестаційної комісії України. - 2011.- № 9-10.- С. 2-10.
10. Кун Т. Структура научных революций : Пер. с англ. – М. : АСТ, 2009. — 310 с

10. Інформаційні ресурси

1. Бібліотеки:
 - Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського – 03039, м. Київ, вул.40-річчя Жовтня 3.
 - бібліотека ННЦ «Інститут аграрної економіки» – 03127, м. Київ, вул. Героїв Оборони, 10, кімнати 211, 212.
 - Національна парламентська бібліотека України – 01001, Україна, м. Київ, вул. Грушевського, 1.
 - Електронна бібліотека НУБіП України: http://irb.nubip.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_14/cgiirbis_64.exe?LNG=&C21COM=F&I21DBN=BOOKS&P21DBN=BOOKS&S21FMT=&S21ALL=&Z21ID=&S21CNR=
2. Нормативно-правове забезпечення:
 - Закон України «Про вищу освіту» (від 1.08.2014 № 1556-VIII) // Відомості Верховної Ради України. – 2014. № 37-38. ст. 2004. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

- Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» (від 23.03.2000 №1602-III) // Відомості Верховної Ради України. – 2000.– №25 – Ст. 195. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14#Text>

- Закон України «Про науково-технічну інформацію» (від 25.06.93. № 3323-XII) // Відомості Верховної Ради України. – 1993.– №33.– Ст.345; 2003.–№30 – Ст.247. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12#Text>

- Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (від 01.12.98. № 284-XIV) // Відомості Верховної Ради України. – 1999.– №2 – 3 – Ст. 20. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>

- Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» (від 11.07.2002 № 2623-III) // Відомості Верховної Ради України. – 2001.– № 48 – Ст. 253. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-14#Text>

- Постанова Верховної Ради України «Про концепцію науково-технічного та інноваційного розвитку України» (від 13.07.99 № 916-XIV) // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 37. – Ст. 336. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/916-14#Text>

- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника» (від 24 липня 2013 р. № 567). - Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/246606282>

- Положення НУБіП України «Про підготовку і захист магістерської роботи у Національному університеті біоресурсів і природокористування України» // Затверджено вченою радою НУБіП України від 609.2018р. протокол № 2.- - Режим доступу: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u34/polozhennya_pro_pidgotovku_i_zahist_magisterskoyi_roboti_v_nubip_ukrayini_onovlene.pdf

3. Інші джерела:

- Google Scholar або Google Академія: пошукова система і некомерційна бібліометрична база даних, що індексує наукові публікації та наводить дані про їх цитування <https://scholar.google.com.ua/>

- Портал полегшення процедури оформлення наукових джерел відповідно до вимог Вищої атестаційної комісії (ВАК) України та проходження нормоконтролю при написанні публікацій, курсових, дипломних, дисертацій та інших наукових робіт [Електронний ресурс]. - Режим доступу : www.vak.org.ua